

12. Системний підхід до вибору форм оновлення основних засобів підприємств

Сергій Гмиря, Ольга Петухова

Національний університет харчових технологій

Вступ: Virішення проблеми оновлення основних засобів підприємств потребує розв'язання низки взаємопов'язаних завдань, зокрема: визначення оптимальних термінів експлуатації основних засобів та раціональної тривалості міжремонтних циклів, вибір найкращої форми оновлення основних засобів, визначення раціональної послідовності заходів щодо технічного переозброєння та реконструкції виробництва, розробка стратегії фінансового забезпечення процесу оновлення основних виробничих засобів тощо. Враховуючи, що усі ці завдання вимагають пошуку найкращого рішення з декількох альтернативних їх варіантів важливе значення набуває питання обґрунтування раціональних критеріїв їх прийняття.

Методи досліджень: У процесі роботи застосовувалися такі методи: метод структурно-логічного й семантичного аналізу (в процесі уточнення й упорядкування термінології у понятійному апараті механізму оновлення); абстрагування (для виділення суттєвих факторів, що мають найбільший вплив на проведення оновлення основних засобів); систематизації (уточнення класифікацій форм і методів оновлення, визначенні системи критеріїв для формування механізму оновлення); моделювання (в процесі формування економічного механізму оновлення основних засобів).

Результати: У процесі господарської діяльності кругообіг основних засобів проходить три стадії: на першій стадії відбувається продуктивне використання основних засобів; на другій – перетворення зношеної частини основних засобів (що проявляється в сумі амортизації, закладеної в собівартості продукції, що реалізується) на грошові кошти в результаті реалізації готової продукції, робіт, послуг; на третій стадії відбувається оновлення спожитої вартості основних засобів за рахунок сум, що отримуються як надходження від реалізації [1].

Формування та реалізація підходів по відновленню основних засобів передбачає декілька етапів. На першому етапі оцінюється стан та потреби у використанні основних засобів підприємством, розробляються нормативи та норми потреби в обладнанні, його використанні та ремонту [2]. На даному етапі виявляються причини неефективного функціонування необоротних засобів виробництва та розглядаються можливі шляхи ліквідації чинників, що знижують ефективність їх використання, не застосовуючи механізм оновлення основних засобів.

На другому етапі відбувається визначення виробничої потреби підприємства в оновленні основних засобів. За результатами економічного, технологічного та фінансового аналізу, що проводиться на попередньому етапі, визначається перелік основних засобів, які потребують ремонту, заміни, реконструкції, тощо, а також визначається система пріоритетів в оновленні конкретних одиниць основних засобів.

Наступним кроком є оцінка можливих результатів оновлення основних засобів, визначення переваг та недоліків відтворення, а також майбутнього підвищення ефективності використання основних засобів, обирається форма відтворення основних засобів (просте чи розширене відтворення); здійснюється техніко-економічне обґрунтування оновлення, де ефективність розглядається як потенційно корисна віддача від заходів, спрямованих на оновлення основних засобів.

Четвертий етап передбачає визначення джерел фінансування відтворення основних засобів та проведення аналізу структури фінансових ресурсів. Фінансове забезпечення відтворювального процесу передбачає покриття витрат за рахунок фінансових ресурсів, які акумулюються суб'єктами господарювання і державою.

На п'ятому етапі здійснюється оцінка запропонованих альтернативних варіантів. Критеріями оцінки можуть виступати: плата за залучення фінансових ресурсів, умови повернення, термін залучення тощо. На підставі оцінки альтернативних варіантів оновлення здійснюється вибір оптимального варіанту відтворення основних засобів та джерел їх фінансування [3].

Висновки: Запропоновані критерії системності оптимального вибору форми відтворення основних засобів підприємств передбачає вибір такого варіанту цього відтворення, за якого досягається максимум ефективності від оновлення даних основних засобів.

Література

1. Колещук О.Я. Обґрунтування рішень щодо вибору форми оновлення основних засобів підприємств / О.Я. Колещук, В.А. Гришко, Л.І. Лесик // Сучасні проблеми економіки і менеджменту. – 2011.
2. Гречко С.М. Джерела фінансування відтворення основних засобів / С.М. Гречко // Житомирський державний технологічний університет – 2012 .
3. Приварникова І. Ю. Тенденції використання та оновлення основних засобів промислових підприємств / І. Ю. Приварникова // Вісник Запорізького національного університету – 2011. – №1(9).